

POZIV AKTIVISTIMA I AKTIVISTKINJAMA U SRBIJI DA SE UKLJUČE U JAVNU RASPRAVU O NOVOM BORAČKO-INVALIDSKOM ZAKONU

Poštovani aktivisti i aktivistkinje,

U toku je javna rasprava o Nacrtu novog zakona o boračko-invalidskoj zaštiti, koji se sada zove **zakon o pravima boraca, vojnih invalida, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica**. Učitelj neznanica i njegovi komiteti pozdravljaju napor da se doneše ovaj dugo očekivani zakon.

Neformalno smo obavešteni da su pozivi za javnu raspravu poslati su svim udrugama učesnika rata, onima koje vlast smatra interesnom grupom tj. onima čija će prava kao socijalnih slučajeva ovaj zakon uređi. Problematičnost odnosa prema učesnicima rata kao socijalnim slučajevima pokazuje se kada se njihova prava vezuju za izdržavanje, a na određujući se prema riječju sposobnosti da budu aktivni, kreativni članovi društva koji bi sa malim materijalnim i nematerijalnim podsticajima postali uspešni.

Srbija je jedina zemlja u regionu koja još uvek nije donela zakon o pravima učesnika rata. Pored boračko-invalidskih prava, kroz definiciju ko je borac, ili učesnik rata, ovaj zakon određuje i odgovornost Srbije za ratove devedesetih godina. Smatramo da se to tiče celog društva i da je javna rasprava o tim ratovima, kao i o njihovim ličnim i društvenim posledicama, kćućna za napore da se u Srbiji izgradi društvo zasnovano na ravnnopravnosti i solidarnosti.

Zato vas pozivamo kao članove društva da se upoznate sa ovim Nacrtom zakona i da se uključite u javnu raspravu. Rok za podnošenje primedaba na zakon je 23. decembar 2014. godine, a formule možete naći na sajtu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračku i socijalnu pitanja (<http://www.mnrzr.gov.rs/lat/aktuelno/item/1592-poziv-za-javnu-raspravu-nacrt-zakona-o-pravima-boraca,-vojnih-invalida,-civilnih-invalida-rata-i-članova-njihovih-porodica>).

U Nacrtu zakona ima mnogo problematičnih tačaka. Ovdje navodimo tri ključna sporna mesta. Ostale komeratare smo poslati Ministarstvu i bice dostupni na našem sajtu sledeće nedelje.

• U Nacrtu zakonu nema definicije borca. Ishodište da definisanje borca u zakonu mogu biti samo Ženevske konvencije. Zato predlažemo:

Glava 1 - OSNOVNE ODREDBE, pod 2. Definicije, 1) Borac, pre člana 4 član: **Borac je: Pripadnik oružanih snaga, pripadnik milicije, pripadnik dobrovoljačkih odreda u sastavu oružanih snaga, osobe koji prate oružane snage – članovi radnih jedinica zaduženi za brigu o oružanim snagama i stanovištvo područja koje prilikom približavanja neprijatelja uzme oružje da bi se odlupro napadaču, nemajući vremena za organizovanje kao redovne oruženje snage.**

• Druga ključna problematična tačka je periodizacija rata, koja je ostala ista kao i u postojećem Zakonu o boračko-invalidskoj zaštiti. Negira se učešće Srbije u ratu između povlačenja JNA iz Hrvatske i BiH 1992. godine i NATO bombardovanja 1999. godine. Tako i piše u obrazloženju Nacrtu zakona: „Suština orocavanja vremena trajanja oružanih akcija i u vezi sa tim određivanje pojedinih delova teritorije bivše SFRJ isključuje mogućnost da se učesnicima oružanih akcija na teritorijama republika bivše SFRJ (tj. van teritorije SRJ, odnosno Državne zajednice SCG, odnosno Srbije) posle 27. aprila 1992. godine (osimno posle 19. maja 1992. godine) prizna svojstvo borca u smislu ovog zakona.“ Sa razloga pravčnosti i sa razloga da je Jugoslavija, time i Srbija potpisnica Ženevske konvencije, kontinuitet definicije ko je borac i pod kojim uslovima mora ostati jedinstven od 15. maja 1945. godine, odnosno mora se omogućiti priznanje učešća u ratu ili oružanim akcijama svim licima, tako što će se član 4 promeniti na sledeći način (promene koje predlažemo su obeležene **boldiranjem**, a delovi koje predlažemo za izbacivanje su **prečkanji**):

Borac je državljanin Republike Srbije koji je:

Periodizacija učešća borca u ratu ili oružanim akcijama:

1) učestvovao u Drugom svetskom ratu kao pripadnik vojske Kraljevine Jugoslavije u ratu od 6. do 17. aprila 1941. godine ili u sastavu savezničkih armija;

2) učestvovao u antifašističkoj narodnooslobodilačkoj borbi u Drugom svetskom ratu kao pripadnik partizanskih odreda narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije, odnosno Jugoslovenske armije, od 17. aprila 1941. do 15. maja 1945. godine;

3) učestvovao u obranu teritorijalnog integriteta i suvereniteta zemlje u Drugom svetskom ratu u sastavu Jugoslovenske vojske u otadžbini, počev od 17. aprila 1941. godine do 12. septembra 1944. godine;

Vršio vojne dužnosti ili druge dužnosti za vojne ciljeve ili za druge ciljeve državne bezbednosti u oružanim akcijama za vreme mira od 15. maja 1945. godine do 15. avgusta 1990. godine;

4) vršio vojne dužnosti ili druge dužnosti za vojne ciljeve ili za druge ciljeve državne bezbednosti u oružanim akcijama od 17. avgusta 1990. godine do 27. aprila 1992. godine, a za pripadnike oružanih snaga SFRJ stacioniranih na teritoriji Bosne i Hercegovine – do 19. maja 1992. godine, radi odbrane suvereniteti, nezavisnosti i teritorijalne celokupnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije;

5) vršio vojne dužnosti ili druge dužnosti u vezi sa učestvovanjem u oružanoj akciji preduzetoj za vreme mira posle 27. aprila 1992. godine radi odbrane suvereniteti, nezavisnosti i teritorijalne celokupnosti Savezne Republike Jugoslavije, Državne zajednice Srbija i Crna Gora, odnosno Republike Srbije, do stupanja na snagu ovog zakona;

Borac je lice koje je sa teritorije SRJ – Srbije i Crne Gore upućeno, ili dobrovoljno otislo, bez znanja ili sa znanjem ili uz delovanje vlasti Republike Srbije, u oružane snage entiteta koja je pomagala Srbija (SRJ).

6) vršio vojne dužnosti ili druge dužnosti za vojne ciljeve ili za ciljeve državne bezbednosti u vezi sa učestvovanjem u ratu u Saveznoj Republici Jugoslaviji od 24. marta (23. marta – kada je izdata naredba za rat) do 26. juna 1999. godine;

7) u ratu ili oružanim akcijama preduzetim za vreme mira vršio vojne dužnosti ili druge dužnosti radi odbrane suvereniteti, nezavisnosti, teritorijalne celokupnosti i ustavnog uređenja Republike Srbije, posle 26. juna 1999. godine i posle stupanja na snagu ovog zakona.

• Treća važna problematična tačka nalazi se članu 6 kojim se definije dobrovoljac:

„Lice koje je dobrovoljno stupilo u rat, odnosno u oružane akcije preduzete za vreme mira, je **borac** (može se smatrati borcem), u smislu ovog zakona, ukoliko se po stupanju prikućilo regularnim vojnim jedinicama.

Lice koje za vreme rata, odnosno oružanih akcija izvršava radne obaveze po odlukama nadležnih organa je **borac** (ne smatra se borcem) po ovom zakonu.“

Ovde je glavno pitanje za Ministarstvo štamtru pod „regularnim vojnim jedinicama“, odnosno da li tu spadaju i Vojska Republike srpske, Vojska Republike srpske krajine, teritorijalna odbrana i sve druge formacije koje su u njih bile uključene? Koja je odgovornost Srbije za lude koje je, formalno i neformalno, ali sa znanjem poslala ili omogućila da budu dobrovoljni u ratu, i odgovornost za lokalno stanovništvo koje se sa njenim blagoslovom i uz njenu tehničku, materijalnu, finansijsku i drugu podršku uključilo u borbe na pojedinim delovima teritorije SFRJ. Smatramo da je Republika Srbija odgovorna za sve one koje je pomagala da učestvuju u ratu i oružanim akcijama. To uključuje i lude koji su učestvovali u ratu po osnovu radne obaveze, od kojih su mnogi smrtno stradali, a svih rizikovali i svoje živote.

Budući da se pitanja koja rešava ovaj zakon tiču čitavog društva, veoma je važno da sve organizacije koje okupljaju učesnike rata, i organizacije koje okupljaju antratne aktiviste, daju svoj doprinos doštenju zakona koji će biti pošten prema političkim, socio-ekonomskim i kulturnim posledicama rata koja svi snosimo.

U nadi da ćete dati konstruktivan doprinos raspravi, **Noa Treister, Učitelj neznanica i njegovi komiteti**

za samoobrazovanje Riten čitavstvena pitanja

uciteljneznanica.org

Zakon o veteranima – korak napred

SAVEZ ratnih veteranata i naše udruženje Srpski ratni veterani su 2012. godine uradili predlog zakona o veteranima, jer prethodnih godina to nije bio, niti je mislio da treba da uradi. Mi smo tada predali taj zakon Narodnoj skupštini i državnom sekretaru nadležnom za veteranate u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračku i socijalnu pitanja. Svi su nas ignorisali, ali mi smo nastavili borbu. Ove godine mnoge stvari su se promenile na bolje u Ministarstvu, dokaz da to je zakon o pravima boraca, vojnih invalida, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica, koji je učinio da se država ne treba da progoni lude da zato što se nisu odzvali vojnom pozivu, ali mi kroz javnu raspravu tražimo da dezerteri više ne može da se zaposli u državnoj službi.

Ovde takođe želim da kažem da su se sva vremena od završetka ratova na prostoru bivše Jugoslavije i visoka vojna lica smarno ponosa prema svojim vojnicima. Ni jednog momenta nisu podigli glas da se bore za te lude, da nas podrže dok smo bili plijanici i uništavani kroz javnost svih ovih godina. Svo vreme su samo misili o svojim privilegijama i platama. Evo i predlog zakona je sada u proceduri, javne rasprave teku, a vojna lica ne prisustvuju tim raspravama i nisu se oglasila u javnosti vezi svojih vojnika. A da tih vojnika nije bilo ni na ni postojali i ne bi imali svoje činove. Ja se stidim što sam bio pod komandom tih visokih vojnih lica. Gde je sada klub generala da se oglaši u vezi boračkog zakona? Samo misle o svojim privilegijama, i svojim vilama i svojim penzijama, dok njihovi vojnici umori pored kontejnera. Od 2000. godine do danas nisu samo dezerteri sedeli u skupštini, nego su i mnogi pukovnici i generali bili narodni poslanici. Niko se od njih ni jednom nije javio da nešto kaže o ratnim veteranima. Oni su izdali svoje vojnike. Vojnici nisu nikada na frontu izdali svoje starešine, a sada su oni izdali na borbi za naša prava i za zakon o veteranima.

Mnoga rešenja iz nešeg predloga zakona iz 2012. godine su ušla u zakon koji sada predlaže Ministarstvo, ali mnoga i nisu. Mi kroz javnu raspravu tražimo da se i ta rešenja stave u zakon. Pre svega, mi smo protiv revizije utvrđivanja invaliditeta na način koji je predložio Ministarstvo. Mi mislimo da treba da se uraditi revizija dokumentacije na osnovu koje su invalidi dokazivali učešće u ratu, ali smo protiv revizije lekarskih nalaza o invaliditetu. Protiv smo da invalid koji nema nogu, ili ruku sadra ponovo da ide na komisiju da ona utvrdi da li mu je izrasla ruka, jer su vi ti ljudi do sada, da bi ostvarili status ratnog vojnog invalida, bili na komisiji po tri, pet, šest putova i sve je to utvrđeno i provereno. Ali, pošto postoje razne priče da su ljudi koji nisu bili u ratu ostvarili status ratnog vojnog invalida, mi smo za to da se svaki dosije otvor i da se utvrdi da li je i gdje je taj čovak bio u ratu.

Kamo sreće da smo ovakav zakon imali pre 15 godina, sada bi smo razgovarali o izmenama i dopunama i poboljšanjima tog zakona, a ne bi savladavali prve korake.

Mile Milošević, predsednik udruženja Srpski ratni veterani i bivši član Saveta za pitanja ratnih veteranata Vlade Srbije

Srpski ratni veterani Učitelj neznanica i njegovi komiteti

DISKUSIJA O NACRTU NOVOG BORAČKO-INVALIDSKOG ZAKONA

Ponedeljak 22. decembar 2014. godine u 19.00h
Učitelj neznanica i njegovi komiteti
Resavska 21, stan br. 5, Beograd

Srpski ratni veterani i Učitelj neznanica i njegovi komiteti pozivaju vas na diskusiju o nacrtu novog boračko invalidskog zakona, koja će se održati u pondeljak 22. decembar 2014. godine u 19.00h u prostorijama Učitelja neznanice u Resavskoj 21. U diskusiji će učestvovati članovi udruženja učesnika rata koja su učestvovala i u javnoj raspravi koju je organizovalo nadležno Ministarstvo, kao i organizacije, grupe i pojedinci koji su se proteklih godina angažovali protiv rata i na promeni odnosa države prema ratu i njegovim posledicama.

Izdavač:
Učitelj neznanica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica

Imenovati TO ratom

KAKO DUŠU „UKLOPITI“ U ZAKON?

Za sada samo moralna satisfakcija (3)

VOGA putu uz lična iskustva citiraču i Džona Blema, vijetnamskog veteranu, i autora romana „Andeo smrti“, i grupu „Gazde“, hrvatske tamburaše, i njihovu pesmu: „Ja sam svoje prolupao dane“. Hvatal im!

Ali najpre članovi Nacrtu zakona koji predlaže ministarstvo:

Član 154.

Zahtev za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida po osnovu oštećenja organizma nastalog usled bolesti zadobijene pod okolnostima iz čl. 4. i 8. ovog zakona može se podneti u roku od pet godina od prestanka tih okolnosti.

Član 155.

Zahtev za priznavanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida po osnovu oštećenja organizma nastalog usled bolesti zadobijene pod okolnostima iz člana 12. ovog zakona može se podneti u roku od pet godina od prestanka okolnosti.

v) Posebno preispitivanje priznatih prava

Član 191.

U roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiće se revizija svih priznatih prava ratnih vojnih invalidima po osnovu telesnog oštećenja nastalog u oružanim akcijama posle 17. avgusta 1990. godine i rata u SRJ 1999. godine, kao i priznati pravnički porodični invalidini po osnovu člana porodice koju je poginuo, umro ili nestao u oružanim akcijama posle 17. avgusta 1990. godine.

U roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiće se revizija priznatog procenatnog invaliditeta, prava na ortopedski dodatak i prava na dodatak za nevršen mirnodopski vojni invalidima i civilnim invalidima rata.

U postupku iz stava 1. ovog člana izvršiće se preispitivanje dokaza na osnovu kojih su utvrđene okolnosti nastanke telesnog oštećenja ratnog vojnog invalida, odnosno pogibija, smrt ili nestanak člana porodice korisnika porodične invalidnine.

Opaska: od bombardovanja Srbije proteklo je 15 godina! A pravo se ograničava na pet godina nakon nastanka bolesti! Veterani, valjda gde god ih ima po svetu, onog momenta kada se, ovako ili onako, „prizovu pameti“ i prepoznaju svoje zablude, počnu da razmisljavaju na sličan, „veteranski“ način... Na žalost, tek kada se vratre i kada se „prizovu pameti“ ili u velikih vojnika i vojskovođa, ali se njihova reč ili ne sluša, ili se citira kad već bude prekasno...

Vojvoda Mišić: „Šta sam ja tražio tamo? Šta sam ja radio tamo? To nije ono o čemu sam slušao na obuci, gledao u filmovima, ili čitao u romanima. A zapravo to nije to. Kako kaže jedan veteran Vojvinskih ratova: „Ko nije gledao rat otvorenih očiju, ne može govoriti o ratu.“ I onda se vrati, i u trenutku se javljuju pitanja: „Šta sam ja tražio tamo? Šta sam ja radio tamo? To nije ono o čemu sam slušao na obuci, g